

ABCetera

A, de eerste letter van het alfabet

Spreek je ook vaak uit als A

Maar minstens zo vaak spreek je 'm uit als À

Bak, tak, zak, lak, wak, hak, vak

Je schrijft vak, als je vak bedoelt, met één A

En vaak, als je vaak bedoelt, met twee A's

Maar één enkele A kan ook klinken als de A in vaak met twee A's

Bijvoorbeeld in het woord Pasen, met dus één A

Terwijl je 'gewoon' - wat is gewoon - Pasen zegt en niet Passen

Jij vond het raar - toch? - dat je op een kerk las:

Vrolijk Pasen

Niet raar, met twee A's, vanwege

Met één A en twee verschillende E's

Daarover later

Vanwege dat vrolijk

Vrolijke kerst hoor je niet vaak

Merry Christmas dan weer wel

Maar Kerst moet meestal fijn zijn of desnoods, net als Pasen, zalig

Al is dat dan wel weer erg Katholiek

Maar raar omdat je ook overal las

Vrolijke paasdagen

Met dus eerst twee A's en daarna één A

Je zegt inderdaad: Paasdagen en niet Paasdaggen

Dat heeft te maken met medeklinkers, consonants in het Engels

Hetzelfde woord

Con is mede en sonants zijn klinkende

Maar klinker in het Engels is vowel

En niet sonant

Je schrijft dus Paasdagen als je paasdagen bedoelt

Want als je pasdagen schrijft dan bedoel je iets heel anders

Pasdagen bestaan ook

Als je bijvoorbeeld één keer in de twee maanden kleren koopt

Dan heb je eens in de twee maanden een dag

Die je een pasdag kunt noemen

Een dag waarop je kleren past
En iedere vier maanden heb je dan dus wel twee pasdagen
Hopelijk vrolijke pasdagen
Wellicht zelfs zalige pasdagen
Als je al dat gepas zalig vindt
Of een dag die je besteedt, bij een pinautomaat, een fotograaf
En tenslotte op het gemeentehuis
Aan het verkrijgen van een nieuw paspoort: een pasdag
Ieder mens heeft in zijn of haar leven wel diverse pasdagen
Dat brengt mij op het woord pasta
De eerste A is de À van pas, de tweede A is de A van vaak
De laatste A van Pasta is een lange A omdat hij de laatste letter is
Niet gevolgd door één enkele medeklinker
Zoals in pas, tak, dak, zak, gebak of ta...
Hoezo gebak en niet tabak maar tabak?
De A aan het einde van een woord is dus altijd A
Prima, basta, hopla, chocola, sperma, Maria, Halleluja, Europa, pa
Als je wil dat die laatste A toch klinkt als À, zoals in kat
Dan zet je er een H achter
De A van bah klinkt als de À van kat
Die laatste H hoor je niet
Je hoort niet: 'Bàha
Die laatste H zorgt dat je Bà hoort en niet Baa
Maar zorgt de H in het woord Katholiek dat je kattoliek hoort?
Of hoor je toch katoliek?
De Katolieke kerk of de kattolieke kerk?
Die Katholieke A hangt er zo 'n beetje tussenin
Zoals de Katholieken zelf in dit land lange tijd
Min of meer getolereerd werden
Of zeg je getollereerd
Zoals je eigenlijk Kattullieku zegt?
Maar Ah!, in de zin van Aha, ik snap het!
Schrijf je dus niet als A, met één of twee A's
Maar met één A, gevolgd door een H
Zonder dat je À zegt zoals in bàh
Ah, met één A klinkt als AA
Ah, ik snap het!
Maar helaas soms ook als À
Àh, wat jammer
Als in 'ach, wat jammer'

Maar, laten we wel wezen
Als we A-H lezen
Denken we meestal aan iets heel anders
En dan heb ik het niet over Adolf Hitler
Met één I die klinkt als IE
Terwijl je toch verwacht
Voor die T en die L
Dat je dan Hittler zegt
Dat zei je ook als je niet wist dat het die Adolf was

Trouwens, de A kan ook klinken als È
Zoals in heb of bek of zeg of gek
Neem bijvoorbeeld de misschien wel aller irritantste zin van dit moment
Vind ik althans
'Plan uw reis in de app', met twee keer 'n A die klinkt als È
Blijkt ook Nederlands
Steek die reis maar in je ass, denk ik dan

Ja, Nederlands
Nederlands, E, È, À, qua klinkers, is een gekke taal
Maar welke taal is er niet gek?
Engels niet?
Engels is ronduit krankzinnig
Je schrijft wed-nes-da-y, met die non-letter, de I-grec
En je zegt: wens-dee
Je schrijft: de 'zevende markies van "Cholmondeelaay-y"
De man heet gewoon Chumly, markies of niet
En dat Engels is nota bene, met één E op het eind
Waarom zeggen we dan niet beenee?
Notaa Beenee?
In plaats van Notaa Beenu?
Dat Engels is 'nota benu' du weruld-taal!
Vooralsnog
Ik begrijp dat je gek wordt
Van bijvoorbeeld
Buvobbeld
'Een geschrokken goochelaar in Scheveningen'
Maar als ik dat hoor, die zin, hoor ik al die G's niet
Ik zie alleen maar een verkwanselde badplaats
Ik zie Hans Klok, door intimi ook wel Ans Lok genoemd

Op het strand overvallen worden door een orkaan
Dat zie ik en ik hoor niet G G G G G INGEN
Het probleem is:
Ik hoor niet hoe mijn eigen taal klinkt
Ik zie meestal meteen wat er bedoeld wordt
Maar als ik buvobbeld Swahili hoor, zie ik helemaal niets
En weet ik ook niet wat ik hoor
Als ik een taal hoor, die ik niet ken
Of kan
'Kan jij Frans?'
Hoop ik vooral iets te horen dat ik ook begrijp
Buvobbeld, dat je van me houdt
En niet eens met zoveel woorden
Nergens voor nodig toch?
Maakt het alleen maar ingewikkeld
Al die taal
Een groot denker heeft aan het eind van de vorige eeuw gezegd:
'Wij worden niet gek van taal, de taal wordt gek van ons'
De man heeft er niets van begrepen
Wij en taal zijn ondeelbaar
Wij zijn één
Wij zijn niet ons brein
Wij zijn onze taal
Wij zijn misschien zelfs wel
Onze tong
Daarover later meer

Goed, de E dus nu
Dus nu: eerst een ù, dus, want midden in een één-lettergrepig woord
Dan een U, nu, want aan het einde van een woord
De E in Nederlands
Dat zijn al twee verschillende E's
Een lange E in Nee
Een korte È in der
Nee-dèr-lands
Want zoals de A in het midden van een één-lettergrepig woord klinkt als À
Een korte A
Klinkt de E midden in een één-lettergrepig woord als È: der
Zoals in heb, zeg, bek, trek, lef, etcetera
O jee

'Etcetera', met drie keer een E
Met drie keer een andere E
De eerste E klinkt als de È van zeg, heb en gek: et
De tweede E klinkt als de E van nee, zee en twee
Et-see dus
En de derde E klinkt dus als de Û van dus, lul en kut
Et-see-tur-ra
Die laatste A is dus weer een lange A
Zoals in plasma of placenta
Terwijl de E als laatste klinker in een woord
Meestal niet als EE klinkt
De laatste E is meestal Û zoals in Nota Beennuh
Of, gek genoeg, in gekkuh, mooih, malluh
Maar, nog 'gekkur'
Ook in gekkuh
Je schrijft gek-ken
Je zegt meestal 'gek-ku', die N hoor je niet
Alsof die N net zoiets is als die H in Bah
't Zijn allemaal gekku'
Of
Ut bennu allummal gekku
Maar goed, je hebt gelijk, er valt geen touw aan vast te knopen
Touw met O-U en niet met A-U
Ook weer zoiets
De actrice Petra Laseur, met een S die klinkt als Z
Heeft ooit op de toneelschool
Het verschil moeten leren tussen de uitspraak
Van I-J, de lange IJ en E-I, de korte EI
Die klonken ooit verschillend
Misschien heeft ze ook wel het verschil moeten leren
Tussen AU met A-U en OU met O-U
Klonk die OU in kou ooit anders dan die AU in gauw?
Petra heeft inmiddels het middel X, met de letter X, in huis
Het middel X, dat is Niet Niks
En X, dat zijn natuurlijk twee letters, K en S, en niet één

Maar eigenlijk
Met eerst een korte EI
Die dus volgens Petra anders klinkt dan de lange IJ
Dan een E die klinkt als Û, ei-guh

En tenslotte een lange IJ die klinkt als...jawel, ook weer als de Û van lul
Ei-guh-luk

Wat toch iets anders is dan: Ei-geluk

Het geluk van een ei

Of het geluk dat het verorberen van een ei met zich mee kan brengen

Ei geluk

De letter E heeft in het Nederlands dus drie klanken.

Soms E, soms È en vaak ook Û

Mensen zeggen vaak Nee-dur-lands

En niet Nederlands

Hoe gaat ut met ju

Ik bu-grijp ut niet

Om je nog gek-kur te maken

Nu een korte verhandeling over de letter I

Die klinkt als de Griekse IJ, hoezo IJ?

De I Grec, de...

Maar dat is een allochtoon, die komt van buiten

Een asielzoeker

Asielzoeker met I geschreven als I-E

Want de klank I is buitengewoon...typisch

Typisch

Geschreven met eerst die asielzoekers I, de I-Grec

De Griekse IJ

T-Y

Dan een P

Dan een I, die klinkt als de I in drie met I-E

En dan drie medeklinkers, consonants: S,C en H

Dus eigenlijk zou je dan een korte I moeten horen, een Ì

Wat ik zojuist al omstandig heb uitgelegd

Naar aanleiding van de A en de À en de E en de È en de O en de Ò

En de U en de Û in 'dus nu'

Maar je zegt dus tie-pies en niet tie-pis

Of tie-pisj, met S-J, die S-J waarmee je Jezuïeten aanduidt

Gaat het weer over die kattullieku?

Je schrijft overigens gewoon pis, als je pis bedoelt, met één Ì

De I alleen kan dus klinken als IE

Filosofie, de eerste I klinkt als IE

De tweede I klinkt hetzelfde

Maar heeft kennelijk een E nodig om hetzelfde te klinken
De I alleen klinkt meestal als ì zoals in ik, niks of pis dus

Waar O, A en U bijna altijd 'lang' zijn aan het einde van een woord
Mits niet gevolgd door een H
Echo, Karma, Paraplu

Dat de E aan het einde van een woord meestal Û wordt
Heb ik al vermeld

Daar bestaat de I niet eens aan het einde van een woord
De klank wel, maar de letter kan het niet aan in z'n eentje
Of haar eentje
Dat eendje moet vergezeld worden door een E die je niet hoort
Maar die ervoor zorgt dat je IE hoort
De IE van niet, ziet, genie
De korte I, de ì, hoor je in ik, blik, stik, klif, pis en pik
En dus ook in blikken, stikken, kliffen, pissen en pikken
Steeds die meerdere medeklinkers immers
Maar dan: Philharmonie
Die eerste I klinkt niet als ì
Ondanks al die medeklinkers
Of wel?
Soms hoor je wel filharmonie
Maar meestal toch fielharmonie
Omdat dat Fiel hetzelfde fiel is als in homofiel
'Houden van hetzelfde...geslacht'
Nu moeten we queer zeggen
Het enige wat ik er queer aan vind is dat woord queer
Met die Kut Q
Phielharmonie dus
Die laatste I is met I-E net als filosofie en antropologie
Misschien dat je taxi nog kunt schrijven...
Jawel!
Dat kan
Dat moet zelfs
Taxi kan met een 'lange I' aan het eind
Zonder nog een E erbij
Waarschijnlijk omdat die X eraan voorafgaat
Maar hoezo?

Waarom niet T-A-K-S-I-E
Die X is namelijk ook een Griekse verstekeling
Die heeft hier helemaal niks, met K_S, geen X, te zoeken
Die Griekse X van taxi
Klinkt in het Grieks helemaal niets als iks
Hij klinkt als G, of als C-H, dus als G
In Spanje zeggen ze daarom gewoon tachie
Het oude Griekse woord Ichtus betekent vis
De tweede letter in dat Griekse woord is een X
Een Griekse X, en dus een G
Ich-tus, betekent vis
Maar bedoeld wordt vaak Jezus
Maar dat voert wellicht echt – met C_H -te ver
En dan heb je ook nog twee soorten Bali
Bali met één I en Balie met I-E
Klinken hetzelfde maar betekenen iets heel anders
Ik stond aan de balie van dat hotel in Bali
Je hebt Nasi, met één S, waarom niet twee?
En één I, waarom niet I-E
Je hebt Natie, met een T die klinkt als ts en dan I-E, ie
En je hebt Nazi, met een Z die meestal niet klinkt als Z
Maar meer als DZ, Naadzie
En eindigt met één I
Net als die tachie die wij taxi noemen

De U-I, ui, de O-E, oe, de E-U, eu als in Europapa
Of ui, zoals in Zeus
En de O-I, oi, slaan we maar over

En ook de A-I van ai
Niet die A-I van Artificial Intelligence
En ook de G van G en G van C-H
Die H, ja, die je hoort in horen
Maar die je niet hoort in goh
Maar die maakt dat je niet 'go' hoort in goh

Dat Go komt omdat het Engels is
We horen niet CHoo
Er moet dus een letter zijn die het midden houdt
Tussen de K van Ko en de G van Goor

Go
Een soort zachte K
Of een zachte G
Maar met een zachte G wordt meestal iets anders bedoeld
Dacht-ik
Heb je die... kattullijkku weer
We hebben het ook niet over
De Z die in Amsterdam een S wordt
Café De Son
En de S die in Amsterdam een Z wordt
Zoals in Laseur en etcetera
Amsterdam Zentraal
Wat je schrijft met een C
Die hoort te klinken als de S van datzelfde Station
Überhaupt hebben we het niet over medeklinkers, consonants
En al helemaal niet over de Q
De Q van quasi, inderdaad, een alsof-letter
Trouwens die Ü van überhaupt is een soort über-U
Waar ik niet zo veel mee kan
Maar het is wel een interessant detail
Dat ze in het Noors een speciale letter hebben voor die
Über U
Die U umlaut
Dat is namelijk onze I-Grec, die Griekse IJ
Die verstekeling
Die asielzoeker
De Noren noemen hem niet I, niet IJ, maar U
Maar dan wel net iets meer U dan alleen maar U
Noren, ooit Vikingen, zijn inmiddels een überbeschaafd volk

We hebben het al helemaal niet over dat Duwen en Trekken
Dat D-T gedoe
Koffie verkeert met T
Is overigens correct als je T schrijft als T-H-E-E
Dan hebben koffie en thee omgang met elkaar
Koffie verkeert immers met thee
Hoe dat er ook uit moge zien

We hadden het over de Paasdagen, met drie A's

Laten we het nu hebben over dat andere Christelijke feest
Dat onbegrijpelijke feest
Dat feest dat gaat over taal en over 'de geilige geest'
Pink-stur-ruh
Waarvan we vandaag de tweede dag 'vieren'
(Waarvan we afgelopen maandag de tweede dag hebben gevierd)
Ik ben grootgebracht op de school met de bijbel
Dus ik weet echt wel van de hoed en de rand
Een uitdrukking die ik overigens nooit heb begrepen
Maar Pink-stur-ruh sprak wel altijd tot mijn verbeelding
De Heilige Geest wordt uitgestort
Dat zag ik al vrij snel voor me als een hemelse zaadlozing
Een zaadlozing dus afkomstig uit de hemel
En de discipelen, dis-siep-uh-luh
Besproeid met al dat uitgestorte zaad als ze zijn
Beginnen te spreken en te preken in 'tongen'
In alle talen van de wereld?
Nee dus, in een taal die iedereen onmiddellijk begrijpt
Die iedereen onmiddellijk ziet
De taal van de Heilige Geest
In het Frans is taal 'Langue' en langue betekent ook tong
In het Engels is taal language en tong is tongue
In het Nederlands is taal taal en tong tong
Jammer
Taal bestaat niet zonder tong
Zonder heel veel andere dingen ook niet
Maar dat tong en taal direct met elkaar verbonden zijn, is evident
En dat op Pinksteren
Hoezo op?
De discipelen in tongen begonnen te prediken
Vurige tongen zelfs
Vind ik nog mooier
Met Pinksteren begonnen de discipelen te tongen
Eindelijk kon het
Want Jézusje, niet Je Zusje, was gaan hemelen
Was opgedonderd
Jezusje, dat visje, was geroosterd op vurige tongen

We zijn op zoek naar een universele taal
Jij, ik, iedereen

Een taal waarin we niet meer gehinderd worden
Door al die verschillende talen
Al die woorden
Al die letters
Al die klinkers en consonants
Al die grammatica
Al die spellingregels
Al die grenzen

...

Een universele taal
De taal van...
Noem het liefde

...

Ja
Daar is 'n taal voor nodig
En dus ook een tong
Want taal zonder tong...
Liefde zonder tong...
Bestaat niet
Godzij...
Zou ik bij...
Heb ik...
Taal en...stamelen
Taal en...stotteren
Het is...
Het...
Het is allemaal...
Het...
In den beginne was het woord
Maar het woord wat ik bedoel is

EINDE

